माधव घिमिरेका खण्डकाव्यमा नारीपात्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा समाजिक शास्त्र

सङ्कायअर्न्तगत नेपाली केन्द्रीय विभागको

एम्.ए दोस्रो वर्षको दसौँ पत्रको

प्रयोजनका लागि

प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

हेमन्त लामा

नेपाली केन्द्रीय विभाग

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

कीर्तिपुर,काठमाडौं

२०६६

शोधनिर्देशकको मन्तव्य

प्रस्तुत **माधव घिमिरेका खण्डमाव्यमा नारीपात्र** शीर्षकको शोधपत्र हेमन्त लामाले मेरो निर्देशनमा तयार पार्नु भएको हो । नेपाली विषयको स्नातकोत्तर तह पूरा गर्ने क्रममा अत्यन्त परिश्रमपूर्वक तयार परिएको यस शोधपत्र देखि म सन्तुष्ट छु र आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

(सह.प्रा.डा.कृष्णहरि बराल)
शोधनिर्देशक
नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रि.वि.कीर्तिपुर

मिति :-२०६६/१२/०४

त्रिभुवन विश्वविद्यालय,

मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय,

नेपाली केन्द्रीय विभाग, कीर्तिपुर

स्वीकृति-पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्कायअर्न्तगत नेपाली केन्द्रीय विभागका छात्र हेमन्त लामाले स्नातकोत्तर (एम्.ए) तहमा नेपाली विषयको दसौँ पत्रको प्रयोजनका निम्ति तयार पार्नुभएको **माधव घिमिरेका खण्डकाव्यमा नारीपात्र** शीर्षकको शोधपत्र स्वीकृत गरिएको छ ।

शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति

१. विभागीय प्रमुख, प्रा.राजेन्द्र सुवेदी ....

२. शोधनिर्देशक, सह-प्रा.डा.कृष्णहरि बराल ....

३. बाह्य परीक्षक, सह-प्रा.डा. वेदव्यास उपाध्याय ....

मिति :२०६६/१२/१८

कृतज्ञता ज्ञापन

माधव घिमिरेका खण्डकाव्यमा नारीपात्र शीर्षक रहेको प्रस्तुत शोधपत्र त्रिभुवन विश्वविद्यालय, नेपाली केन्द्रीय विभागको स्नातकोत्तर तहको दसौँ पत्रको प्रयोजनका लागि तयार पारिएको हो । यो शोधपत्र तयार गर्ने सन्दर्भमा आइपरेका विभिन्न समस्या र अड्चनहरूसँग जुध्ने प्रेरणा दिदै सही मार्गनिर्देशन गराएर अघि बढन उत्प्रेरित गरी आफ्ना कतिपय व्यवहारिक कार्यहरूलाई पन्छाएर कुशल र समुचित दिग्दर्शन गराउनु भएकामा शोधनिर्देशक श्रद्धेय गुरु सह.प्रा.डा.कृष्णहरि बराल ज्यूप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

यसैगरी मेरो शोध प्रस्ताव स्वीकृत गरी शोधकार्य गर्न अनुमति प्रदान गर्ने नेपाली केन्द्रीय विभागका विभागीय प्रमुख प्रा.राजेन्द्र सुवेदी ज्यूप्रति आभार प्रकट गर्दछु । यसरी नै यस विश्वविद्यालयसम्म ल्याइपुऱ्याउनु हुने पूज्य माता पिता एवमं सम्पूर्ण परिवारजनप्रति म आजीवन ऋणी छु ।

प्रस्तुत शोधपत्र तयार पार्दा आवश्यक पुस्तक र पत्र पत्रिकाहरू उपलब्ध गराइदिने त्रि.वि. केन्द्रीय पुस्तकालयप्रति पनि आभार प्रकट गर्न चाहान्छु । यो शोत्रपत्र तयार पारून्जेल सम्म विभिन्न सल्लाह सुझाव सहयोग र हौसला प्रदान गर्नुहुने सम्पूर्ण मेरा आत्मीय मित्रहरूप्रति पनि हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । सङ्कलित सामाग्रीहरूलाई झर्को नमानीकन होसियारीपूर्वक शुद्धसँग टङ्कन गरिदिने प्रमोद अधिकारी प्रति आभार प्रकट गर्दछु ।

अन्त्यमा यस शोधपत्रको समुचित मूल्याङ्कनका लागि त्रि.वि. नेपाली केन्द्रीय विभाग समक्ष प्रस्तुत गर्दछु ।

मिति : २०६६/१२/०४

हेमन्त लामा

नेपाली केन्द्रीय विभाग

त्रि.वि.कीर्तिपुर, काठमाडौं

विषय सूची

पहिलो परिच्छेद : शोध परिचय **पृष्ठ**

१.१ शोधशीर्षक १

१.२ शोध प्रयोजन १

१.३ विषयपरिचय १

१.४ शोधसमस्या १

१.५ शोधपत्रको उद्देश्य २

१.६ पूर्वकार्यको समीक्षा २

१.७ अध्ययनको औचित्य, dx□j 6

१.८ शोधकार्यको सीमाङ्कन ६

१.९ सामग्री संकलन र शोधविधि ६

१.१० शोधपत्रको रूपरेखा ७

दोस्रो परिच्छेद : साहित्यकार माधव घिमिरेको जीवनी र व्यक्तित्वको सङ्क्षिप्त रूपरेखा

२.१. साहित्यकार माधव घिमिरेको सङ्क्षिप्त जीवनी ८

२.१.१ जन्म र बाल्यकाल ८

२.१.२ किशोरावस्था र प्रारम्भिक कविजीवन ९

२.१.३ शिक्षा-दीक्षा ९

२.१.४ आजीविका १०

२.१.५ पारिवारिक जीवन ११

२.१.६ सामाजिक जीवन ११

२.१.७ साहित्यिक जीवन १२

२.१.८ साहित्यिक प्रेरणा र प्रभाव १३

२.१.९ पुरस्कार तथा सम्मान १३
२.२.माधव घिमिरेको व्यक्तित्वको सङ्क्षिप्त रूपरेखा १४
२.२.१ फुटकर कविव्यक्तित्व १४
२.२.२ खण्डकाव्यकार व्यक्तित्व १५
२.२.३ गीतिनाटककार व्यक्तित्व १६
२.२.४ गीतकार व्यक्तित्व १६
२.२.५ निबन्धकार व्यक्तित्व १७
२.२.६ बालसाहित्यकार व्यक्तित्व १७
२.२.७ अनुवादक व्यक्तित्व १८
२.२.८ शिक्षक व्यक्तित्व १८
तेस्रो परिच्छेद : आधुनिक नेपाली खण्डकाव्यमा नारीपात्र
३.१ परिष्कारवाद र परिष्कारवादी नेपाली खण्डकाव्यमा नारीपात्र २०
३.२ स्वच्छन्दतावाद र स्वच्छन्दतावादी नेपाली खण्डकाव्यमा नारीपात्र २४
३.३ प्रयोगवाद र प्रयोगवादी नेपाली खण्डकाव्यमा नारीपात्र २९
३.४ प्रगतिवाद र प्रगतिवादी नेपाली खण्डकाव्यमा नारीपात्र ३२
३.५ अत्तरआधुनिकतावाद / उत्तरप्रयोगवादी खण्डकाव्यमा नारीपात्र ३५
चौथो परिच्छेद : माधव घिमिरेका खण्डकाव्यमा नारीपात्र
४.१ 'पापिनी आमा' खण्डकाव्यमा नारीपात्र ३८
४.२ 'गौरी' खण्डकाव्यमा नारीपात्र ४१
४.३ 'राजेश्वरी' खण्डकाव्यमा नारीपात्र ४३
४.४ 'धर्तीमाता' खण्डकाव्यमा नारीपात्र ४६
४.५ 'बोराको परदा' खण्डकाव्यमा नारीपात्र ४७
४.६ 'गौँथली र गजधम्मे' खण्डकाव्यमा नारीपात्र ४९
४.७ 'इन्द्रकुमारी' खण्डकाव्यमा नारीपात्र ५१
४.८ निष्कर्ष ५३
पाचौँ परिच्छेद : उपसंहार तथा निष्कर्ष

५.१ उपसंहार तथा निष्कर्ष ५५

५.२ सम्भावित शोधशीर्षकहरू ६०

सन्दर्भग्रन्थ सूची ६१
सन्दर्भपत्रिका सूची ६२
सन्दर्भ शोध सूची ६३

सङ्क्षेपीकृत रूप

वि.स.	विक्रम सम्वत्
दो.स.	दोस्रो संस्करण
सम्पा.	सम्पादक
सा.प्र.	साझा प्रकाशन
पा.सं.	पाँचौ संस्करण
त्रि.वि.	त्रिभुवन विश्वविद्यालय
पृ.	पृष्ठ
प.स.	पन्ध्रौँ संस्करण
का.	काठमाडौँ
क्र.स.	क्रम सङ्ख्या
आ.स.	आठौँ संस्करण